

Kázání: 191. O jednom gaunerovi a jeho hřivnách

Kázání

O jednom gaunerovi a jeho hřivnách

1. čtení: 1. Tesalonickým 5, 1 - 11

1 Konečně vás, bratří, prosíme a napomínáme v Pánu Ježíši, abyste vždy více prospívali v tom, co jste od nás přijali a co už také činíte: žijte tak, abyste se líbili Bohu.

2 Vždyť víte, které příkazy jsme vám dali od Pána Ježíše.

3 Neboť toto je vůle Boží, vaše posvěcení, abyste se zdržovali necudnosti

4 a každý z vás aby uměl žít se svou vlastní ženou svatě a s úctou,

5 ne ve vášnivé chtivosti jako pohané, kteří neznají Boha.

6 Ať nikdo v této věci nevybočuje z mezí a neklame svého bratra, protože Pán ztrestá takové jednání, jak jsme vám už dříve řekli a dosvědčili.

7 Vždyť Bůh nás nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení.

8 Kdo tím pohrdá, nepohrdá člověkem, nýbrž Bohem, jenž vám dává svého svatého Ducha.

9 O bratrské lásce není třeba, abych vám psal, neboť Bůh sám vás vyučil, jak se máte mít mezi sebou rádi.

10 A takoví opravdu jste ke všem bratrům v celé Makedonii; jen vás prosíme, bratři, abyste v tom byli stále horlivější.

11 Zakládejte si na tom, že budete žít pokojně, věnovat se své práci a získávat obživu vlastníma rukama, jak jsme vám již dříve uložili.

2. čtení: Matouš 25, 14 – 30

14 Bude tomu, jako když člověk, který se chystal na cestu, zavolal své služebníky a svěřil jim svůj majetek;

15 jednomu dal pět hřiven, druhému dvě, třetímu jednu, každému podle jeho schopností, a odcestoval.

16 Ten, který přijal pět hřiven, ihned se s nimi dal do podnikání a vyzískal jiných pět.

17 Tak i ten, který měl dvě, získal jiné dvě.

18 Ten, který přijal jednu, šel, vykopal jámu a ukryl peníze svého pána.

19 Po dlouhé době se pán těch služebníků vrátil a začal účtovat.

20 Přistoupil ten, který přijal pět hřiven, přinesl jiných pět a řekl: „Pane, svěřil jsi mi pět hřiven; hle, jiných pět jsem jimi získal.“

21 Jeho pán mu odpověděl: „Správně, služebníku dobrý a věrný, nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým; vejdi a raduj se u svého pána.“

22 Přistoupil ten se dvěma hřivnami a řekl: „Pane, svěřil jsi mi dvě hřivny; hle, jiné dvě jsem získal.“

23 Jeho pán mu odpověděl: „Správně, služebníku dobrý a věrný, nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým; vejdi a raduj se u svého pána.“

24 Přistoupil i ten, který přijal jednu hřivnu, a řekl: „Pane, poznal jsem tě, že jsi tvrdý člověk, sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal.“

25 Báľ jsem se, a proto jsem šel a ukryl tvou hřivnu v zemi. Hle, zde máš, co ti patří.“

26 Jeho pán mu odpověděl: „Služebníku špatný a líný, věděl jsi, že žnu, kde jsem nezasel, a sbírám, kde jsem nerozsypal.“

27 Měl jsi tedy dát mé peníze peněžníkům, abych přišel a to, co mi patří, si vybral s úrokem.

28 Vezměte mu tu hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven!

29 Neboť každému, kdo má, bude dáno a přidáno; kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má.
30 A toho neužitečného služebníka uvrhněte ven do temnot; tam bude pláč a skřípění zubů.'

Sestry a bratři, podobenství o hřivnách je jedním z nejznámějších Ježíšových podobenství. Víme, co znamená, že má někdo talent, nebo že někdo zakopal svou hřivnu. Oba výrazy, hřivna i talent, označují váhovou jednotku, kterou se ve starověku vážilo stříbro.

Nemá moc smysl si nyní přepočítávat, kolik asi každý z oněch třech služebníků dostal při odchodu jejich pána k dispozici korun. Bylo by jich strašně moc, určitě milióny.

A my už tušíme, že tohle podobenství je o nás, že jsme to my, kterým Pán svěřil obrovské prostředky, schopnosti a dovednosti. Což je samozřejmě velká pravda. Ale neukvapujme se, prosím, příliš s aplikací podobenství do naší situace. Cosi nám v tom příběhu totiž nehraje.

Podobenství o hřivnách přece vypráví Ježíš! Jak se potom vyrovnáme s těmi nepříliš mravně způsobilými hrdiny příběhu?

No jen považte: Pán odjíždí na služební cestu a třem služebníků rozdělí svůj majetek, evidentně aby jej nějak zhodnotili, aby něco vydělali. Vypadá to na začátku spíš jako manažerská poučka o tom, jak být bohatý a ještě bohatší.

Když se pán vrátí, pochválí dva ze služebníků za jejich investiční zdatnost. Zhodnotili mu velice obratně svěřené prostředky a tak je povýší a navíc pozve na slavnostní hostinu.

Zato ten třetí dopadl, pokud se byznysu týká, nepříliš úspěšně. Koneckonců, on se svěřenými penězi vlastně ani nepodnikal. Zakopal stříbro, aby ho nikdo neukradl, a nyní svěřený obnos vrací tak, jak jej převzal.

Cože to ten třetí služebník svému pánovi říká? „Pane, poznal jsem tě, že jsi tvrdý člověk, sklízíš, kde jsi nesel a sbíráš, kde jsi nerozsypal...”

Tak to je síla! On mu vlastně na rovinu, bez obalu vmete do tváře, co si o něm myslí. A sice, že je gauner a zloděj! Kdo jiný sklízí, kde nesel než právě zloděj, obohacuje se na práci někoho druhého!

A pán? Potvrzuje obvinění, přiznává, že je opravdu gauner a zloděj, ale vůbec mu to nevadí, protože takový on prostě je a nehodlá se změnit. Služebníka obviní z neschopnosti a dá mu rovnou padáka.

Na začátku to vypadalo jako staré známé podobenství o tom, že jsme každý z nás Bohem něčím obdarováni. Ale nyní jakoby se nám smysl podobenství vytratil. Cožpak můžeme onoho zlodějského oligarchu ztotožnit s laskavým nebeským Otcem, který dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé? Nebo s Božím Synem, který se zastával slabých, chudých a nemocných, který sedával u jednoho stolu s vyloučenými?

Někdy se pán z tohoto podobenství pokládá za příklad správného podnikatele, pozitivní vzor, na nějž v novověku navázal moderní západní kapitalismus s jeho způsobem rozmnožování bohatství.

Jenže Ježíšovi posluchači rozhodně tuhle postavu jako pozitivní vzor nevnímali. Věděli, že Mojžíšův zákon úroky brát zakazuje. Věděli, že každá rodina má od příchodu do zaslíbené země právo obdělávat svůj díl země, který je nezczizitelný.

Praxe byla ovšem jiná. Nezákonné podnikání úzké vrstvy majetných velmožů bylo příčinou vzniku

množství zotročených bezzemků a zadlužených rolníků.

Pokud tedy uslyšíme podobenství ušima tehdejších lidí, bude nám jasné, že jen a pouze onen třetí služebník se zachoval správně. Rozhodl se, že bohatství, které vzniklo okrádáním druhých, nebude dál rozmnožovat. Na druhou stranu byl čestný a svědomitý, svěřenou hřivnu ochránil tehdy nejspolehlivějším způsobem, zakopal ji do země, aby ji poté neporušenou vrátil.

A pán? No to se dalo čekat! Byl zlostí celý bez sebe, že sluha nepřijal jeho pravidla hry, že ho otevřeně označil za gaunera a zloděje. Vyhodil jej ze svých služeb rovnou na dlažbu. Čestný a spravedlivý sluha zůstal sám, bez prostředků, s očima pro pláč, se zoufalým skřípáním zubů, jako bezdomovec, který si ani nemá kde rozsvítit lampičku.

Na první dobrou celé tohle podobenství vyznívá, jakoby Ježíš fandil bezskrupulózním podnikavcům, kmotrům a oligarchům. Z evangelií ovšem víme, že opak je pravdou.

Ježíš ve svých podobenstvích používal příklady ze světa, tak jak jej lidé znali. Patřili do něj také tehdejší zbohatlíci, kteří využívali každé příležitosti jak svůj majetek rozmnožit na úkor druhých.

Lidé znali jejich příběhy. Povídalo se, jak ke svému bohatství přišli, stejně tak jako my dnes známe příběhy našich oligarchů, kmotrů a zkorumpovaných politiků.

S jistou dávkou ironie tak Ježíš na jiném místě vypráví například příběh o chlapíkovi, který pomáhal na sousedově poli a přitom v zemi objevil poklad. Ne, že by nález řádně majiteli pole nahlásil, jak by se slušelo a patřilo, ale udělal všechno pro to, aby pole koupil a pokladu se zmocnil.

Jiné podobenství je zase o správci velkostatku, kterému se přišlo na to, že špatně hospodaří. Dříve než dostal padáka, honem přepsal úpisy dlužníků svého pána na výrazně menší částky v naději, že až se ocitne na dlažbě, vezmou ho tihle dlužníci za odměnu k sobě a postarají se o něho.

Takové příběhy se v rozličné podobě tenkrát skutečně odehrávaly. Stejně jako se odehrávají v naší době.

Ježíšova podobenství byla ze skutečného života a nejinak je tomu i s tím o hřivnách. Jaképak asi příběhy by Ježíš použil dnes?

Třeba by vyprávěl o oligarchovi, který se v zájmu rozmnožení svého bohatství stane premiérem, aby prostřednictvím svých služebníků na ministerstvech zajistil dotace, zakázky a náležité výnosy.

Nebo by vyprávěl o úředníkovi, který šikovně obsadil důležité pozice v městském dopravním podniku, aby potom ovlivňoval výběrová řízení a inkasoval od firem peníze do vlastní kapsy.

Nebo o starostovi, který si z obecní kasy dlouhá léta financoval nákladné dovolené a opulentní oslavy svých narozenin.

Samozřejmě bychom jako posluchači věděli, že i když o nich vypráví, Ježíš tyhle praktiky rozhodně neschvaluje. Vnímali bychom jeho šířavou ironii a nejednou bychom se jistě smíchy neudrželi, jak je to podobenství trefné.

Na závěr bychom vždy znovu slyšeli Ježíšova slova: „Vezměte si chování těch gaunerů za příklady hodné následování.“ Samozřejmě ne úplně doslova, to bychom věděli stejně dobře jako posluchači před dvěma tisíci lety.

Jde o to, že máme jednat podobně prozíravě, jako jednají oni lotři, když jde o jejich bydlo. Nasadit

pro věc všechny páky, všechny schopnosti, prostředky a kontakty, které máme k dispozici.

Pro jakou věc? Pro věc Božího království. Stručně řečeno, pro zlepšení poměrů, pro pravdivější, laskavější a solidárnější svět.

To bývala pointa Ježíšových podobenství o nejrůznějších neřádech, a to je pointa i podobenství o hřivnách. Ježíš nám chce říct: Musíte být v uskutečňování Božího království alespoň tak dobří jako jsou oni dobří ve snaze dopomoci si k většímu bohatství a moci.

Pokud bychom tuhle příležitost zakopali, pokud bychom na rozmnožování hřiven víry, lásky a naděje rezignovali, byli bychom tu zbytečně.

PeČ

SPCH 19. 11. 2023

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)